

Mona Hansen

15. maj 1929–13. oktober 1979

Mona Hansen har sat sig præg på dansk geologi gennem en lang årrække ved sin alsidige virksomhed som geologiens formidler, en virksomhed der stod i blomst ved hendes alt for tidlige død.

Hun blev født 15. maj 1929 på Frederiksberg som datter af murersvend Carlos Chr. Hansen og hustru Helga Jensine, f. Christensen.

Hendes barndom var ikke let. Moderen døde da hun var syv år gammel, og der var ikke megen mulighed for hjælp til videregående uddannelse, da et nyt hjem blev bygget op og nye børn kom til. Hun fandt imidlertid megen støtte i skolen – både i mellemskolen og i gymnasiet – fra lærere, der allerede da kunne se hendes værd. Særlig lykkelig var hendes forbindelse med Karen Kring, lektor i historie ved Nørre Gymnasium. Karen Kring var enke med to små drenge og trængte til hjælp. Den fik hun fra Mona, som til gengæld fik muligheden for at klare sig økonomisk gennem gymnasietiden og dele af sit universitetsstudium. De to drenge fik en stor plads i Monas tilværelse, og den aktive Karen Kring blev lidt af et ideal for hende.

Mona blev immatrikuleret i 1948, sprudlende og livsglad. Hendes latter blev berømt hvor hun viste sig, og hun blev hurtigt en af dem der ligesom hørte til i de geologiske kredse. Hun deltog i arbejdet i Grønland i 1951 som assistent ved Alfred Rosenkrantz' Nûgssuaq-ekspeditioner og i 1955 som assistent for Jan Bondam i Ivigtut. Fra 1952 til 1957 arbejdede hun som timelønnet medarbejder i Kryolitselskabet Øresund. I 1956 afsluttede hun sit studium som cand.mag. med et speciale om Ivigtut.

Monas oprindelige hensigt med cand.mag. studiet var at få ansættelse i gymnasieskolen. Det var svært at få arbejde i de år, og hun supplerede derfor sin uddannelse med gymnastik for at forbedre sine muligheder. Hun fik nu aldrig de store problemer med at få noget at bestille, mange havde bud efter hende.

Allerede i 1957 overtog hun gymnastikundervisning på Christianshavn gymnasium (14 timer),

i 1959 blev hun ansat som adjunkt sammesteds, og med fuldt timetal i biologi, geografi og gymnastik fra 1960. Fra 1957–60 fungerede hun samtidig som medhjælp ved Mineralogisk Museum med udstillingsarbejde, og i 1959 blev hun honorarlønnet videnskabelig assistent ved museet. I 1961 blev hun fast ansat og måtte opgive sin fulde beskæftigelse ved gymnasieskolen, men bevarede løst timearbejde ved Christianshavn gymnasium til 1968, og ved Tårnby gymnasium fra 1968 til 1976.

I de år Mona fungerede ved gymnasiet skred gymnasieundervisningen i geografi fra at have et væsentligt geologisk og fysisk-geografisk indhold til et næsten rent kulturgeografisk-samfundsgeografisk indhold. Mona var en af dem, der kæmpede med næb og klør mod denne tendens, både i forslag om ændringer af undervisningen til gymnasieskolernes direktorat, og i sin egen undervisning, hvor hun bl.a. sammen med lektor Emmy Greve på Tårnby gymnasium fik tilladelse til at gennemføre en forsøgsordning med geologi som et af hovedemnerne.

Strømninger i tiden er det svært at kæmpe imod, og Monas indsats er ikke umiddelbart blevet belønnet med ændrede eksamensordninger i gymnasium og på HF. De tider, vi nu bevæger os ind i, hvor viden om geologi indgår i mange vigtige beslutningsprocesser, vil måske ændre denne udvikling.

At Monas gymnasieundervisning har været inspirerende viser tilgangen af Christianshavner-elever til geologi-studiet, og at hun har været en stor gevinst for mangt et lærerkollegium er der mange beviser på: »Umådelig afholdt« – »et festligt midtpunkt« – »et ufatteligt humør« – »den man altid kunne gå til når det kneb« – er det man hører når talen falder på Mona i de kredse.

Sommeren 1960 var begivenhedsrig for geologien her i landet. Den internationale geolog-kongres blev afholdt i København, og de første bevillinger til Københavns Universitet i den første store udbygningsfase af 60'ernes udvikling

Mona Clausen

kom i hus. Det betød nye stillinger, nye aktiviteter, og et vældigt mod på alt hvad der nu skulle ske.

Også undervisningen skulle fornyes; gamle øvelsesrækker, som ikke var blevet væsentligt ændret gennem mange år, skulle suppleres eller helt omarbejdes.

Arne Noe-Nygaard så betydningen af at få Mona knyttet fast til Universitetet, dels for at opbygge en undervisning der var i kontakt med den gymnasiale baggrund, dels for at styrke museets virksomhed med at skaffe undervisningsmateriale til gymnasieskolen, og endelig for at skabe en mere udadvendt museal aktivitet. Den nye stilling, der blev oprettet, passede til Monas specielle evner og gemyt. Skolesamlingen blev opbygget med en effektivitet og dygtighed, som var enestående. Vi er mange der i de år trak voldsomt på skolesamlingerne og Monas undervisningserfaring, når vi udarbejdede nye øvelsesrækker, og det skortede aldrig på en indsats for at skaffe manglende materiale ved indsamlinger indenlands eller udenlands. Hun var med til at tilrettelægge nye feltkurser, og hun blev altid automatisk den, der samlede de praktiske tråde. Hun deltog som lærer ved kurserne i Slemmestad fra 1964 til 1975 og i kurserne i Østfold fra 1972 til 1977. Hun afholdt også mange kurser for gymnasieelever på Bornholm og var her inspiratoren for såvel gymnasielærere som for studerende. Hun gik varmt ind for tanken om at udbygge forbindelsen med skole-museumstjenesten for at forøge undervisningsudbyttet af museets udstillinger, og gennem sit arbejde med at vise skoleklasser og andre besøgende rundt i museet fik hun gode ideer om, hvor man bedst kunne sætte ind for at forbedre udstillingerne.

Den udadvendte virksomhed ved museet lå museets direktør, Arne Noe-Nygaard, meget på sinde, og han udkastede tanken om et populærvidenskabeligt geologisk tidsskrift i stil med *SKALK*. Mona blev grebet af tanken og arbejdede utrætteligt for at få et sådant tidsskrift op at

stå. *VARV* blev det døbt efter mange og lange diskussioner, og en succes har det været siden dets start for 16 år siden.

Mange har taget del i arbejdet med *VARV*, men de første mange år var Mona inspirationskilden. Hun var den, der foreslog emner og fandt forfattere, den der fik sat skub i mangan en langsom skribent. Hun lavede lay-out og renskrev – ofte de sidste nætter før bladet skulle afleveres til trykning; hun havde altid rede på regnskab og økonomi, og blev efterhånden helbevandret i momsregnskaber, forhandlinger med trykkerier, klichéfirmaer osv. Allesteder fungerede det på grund af hendes effektivitet, uhøjtidelige og uimponerede måde at gribe sagerne an på.

Hun tog ligeledes ivrigt del i udgivelsen af *VARV*'s temahæfter, såvel ekskursionsførere som et hæfte om Ghana, der var affødt af en studierejse til dette land.

En stor nordisk interesse for at få *VARV* udbredt i andre skandinaviske lande, hvor lignende tidsskrifter ikke findes, glædede hende meget.

Gennem *VARV* nåede Mona således at være med til at skabe Geologisk Museums hidtil væsentligste udadvendte aktivitet, en aktivitet der i dag er vigtigere end nogensinde før, hvis geologien skal leve op til de krav om information, som samfundet må stille til et fag der skal rådgive om mange væsentlige aspekter af vor fremtid.

Mona var medlem af Geologisk Forenings bestyrelse fra 1962 til sin død, og også her udførte hun et stort arbejde.

Ved siden af geologien havde Mona rige musiske interesser og havde gennem mange år stor glæde af som udøvende amatørmusiker at være medlem af flere kammermusikgrupper.

Hendes gode år sammen med Asger Berthelsen centreret omkring Møn blev altfor brat afbrudt. Hendes sidste kamp mod sygdom og hendes iver for at passe alt til det sidste fuldender billedet af et helstøbt menneske.

Tove Birkelund